INTERVJU NINA OBULJEN KORŽINEK O PROCESIMA PROTIV NOVINARA

Satira nikad ne bi trebala biti predmet tužbi

→str. 26-27

Nina Obuljen Koržinek

ministrica kulture
Republike Hrvatske

SATIRA NIKAD NE BI TREBALA BITI PREDMET TUŽBI

U demokraciji moramo biti otvoreni za kritiku i propitkivanja

PIŠE **PATRICIA KIŠ**
FOTO **NEJA MARKIČEVIĆ / HANZA MEDIA**

Velik se dio samostalnih umjetnika pobunio protiv nacrta prijedloga Zakona o obavljanju umjetničkih djelatnosti, po kojem bi oni koji zarađuju manje od četiri tisuće kuna mjesečno na području na kojemu su prijavljeni izgubili beneficije koje imaju. Dio nezavisne kulture, pak, održao je protest "Dosta je rezova" jer su nezadovoljni zbog smanjivanja sredstava projektima te netransparentnosti dodjele novca. Iz Ministarstva kulture poručili su da je budžet povišen posljednjih godina te da je dodjela vrlo transparentna. Najavili su i nove zakone za sljedeće dvije godine, među kojima su Zakon o elektroničkim medijima i Zakon o HRT-u, podsjetili su i na nekoliko zakona koje su u međuvremenu donijeli, primjerice o audiovizualnim djelatnostima. Razgovor s ministricom kulture Ninom Obuljen Koržinek počinjemo statusom novinarske profesije danas, odnosu prema novinarima koji je kulminirao u posljednje vrijeme, a najnoviji je slučaj upad policije u redakciju Đurđice Klancir.

● Na nedavnoj konferenciji za novinare spomenuli ste da ste prepoznali potrebu da se zaštiti novinare. Kako konkretno možete pridonijeti?

- Važno je o tome govoriti. Studije koje su se bavile statusom novinarske profesije u posljednje vrijeme ukazuju na negativne trendove. Ministarstvo za to nije direktno nadležno, a sam zakonodavni okvir ne može osigurati bolji status ako se ne pokrenu i druge poluge. Sindikat novinara treba, po mom mišljenju, aktivnije zastupati poziciju novinara u odnosu na nakladnike i vlasnike. To urušavanje novinarske profesije traje jako dugo i ne mogu se trendovi promijeniti preko noći. Kroz mjere medijske politike, reviziju zakona, kroz modele sufinanciranja, moramo naći načina da potaknemo kvalitetno novinarstvo.

● To je vrlo sklizak teren, sufinanciranje medija od strane države. Poprilična se bura digla u mandatu Andree Zlatar Violić, kada je javnosti predočen sličan prijedlog?

- Mislim da sam se jasno odredila što se tiče financiranja medija, i neprofitnih i ostalih. Ne smatram da se to financiranje treba realizirati putem Ministarstva kulture ili bilo kojeg drugog ministarstva. Ne treba se na mjestu gdje se donose političke odluke donositi odluke o financiranju medija. Odluke se moraju uvijek donositi odvojeno od države, bilo kroz Vijeće za elektroničke medije ili kroz neku drugu neovisnu agenciju ili zakladu, nikako iz Ministarstva.

● Rekli ste da, prema vašem mišljenju, sindikat novinara mora aktivnije zastupati poziciju novinara. Na koji način aktivnije? Prošle subote organiziran je prosvjed "Oteli ste medije, novinarstvo ne damo"?

- Prosvjed je organizirao HND. Žao mi je što se prosvjed koji je trebao ukazati na određene probleme pretvorio u okupljanje političkih istomišljenika - lijevih političkih stranaka i aktivista. Neke zahtjeve podržavam i o njima sam već ranije razgovarala s predstavnicima HND-a - tu posebno mislim na pitanje transparentnosti financiranja, suzbijanja govora mržnje ili potrebe revizije Zakona o medijima. Međutim, jasno želim reći, naša Vlada nije niti jednim svojim potezom pridonijela pogoršanju stanja u medijima. Takvu tezu odlučno odbacujem, jednostavno nije istinita. Što se tiče tužbi, već smo više puta izjavili kako pozivamo, posebno javne osobe i političare, da se suzdrže od podizanja tužbi. Kao Vlada suglasili smo se s preporukom Saborskog odbora HRT-u da se nađe mirno rješenje za podignute tužbe i drago nam je što je taj proces počeo i što je dio nagodbi već postignut. Što se tiče tužbi, još uvijek prikupljamo cjelovite podatke, ali preliminarni podaci pokazuju da zadnje dvije do tri godine nema većeg odstupanja s obzirom na broj podignutih tužbi, a posebno osuđujućih pravomoćnih presuda (kaznenih ili građansko-pravnih, dakle odšteta). Prema podacima Ministarstva pravosuđa, kaznenih predmeta protiv novinara pokrenuto je u protekle četiri godine 225. Završeno ih je 188, a od toga osuđujuće 22. Za građansko-pravne predmete još se prikupljaju podaci.

● Zašto mislite da je to bilo okupljanje političkih istomišljenika, a ne borba za bolje uvjete u kojima novinari djeluju?

- Ako prosvjedujete protiv, kako se navelo, utjecaja politike na medije, a u koloni s vama hodaju predstavnici političkih stranaka, i to samo jedne provenijencije, ne znam kako to drugačije shvatiti nego kao političko okupljanje. Podsjećam, tamo su hodali članovi SDP-a za čijeg mandata je donesen Zakon o HRT-u, čija je izmjena jedan od zahtjeva prosvjeda, a hodao je i saborski zastupnik SDP-a koji je par dana ranije izbacio novinara HRT-a sa svoje konferencije za novinare. S prosvjeda su baš oni slali poruke o slobodi medija i sprečavanju utjecaja politike.

● Kako komentirate presude protiv Jurice Pavičića, koji za tekst koji je napisao osobno mora platiti pedeset tisuća kuna, ili protiv News Bara u korist Velimira Bujanca. Prepoznaje li naše društvo uopće satiru?

- Ne mogu komentirati nepravomoćne presude. Često se dogodi da nepravomoćne presude dobiju veliku medijsku pozornost, a kada se izmijene ili budu ukinute na višoj instanci, o tome se više ne govori. Statistika pokazuje da mali broj ovakvih tužbi završi optužujućim presudama, posebno u dijelu kaznenog zakonodavstva. Ono što me zabrinjava, a izneseno je na nedavno organiziranom okruglom stolu, jest da se institut ispravaka koristi kao priznanje krivnje, a to nije osmišljeno tako. Znam da Pravosudna akademija, na inicijativu Vijeća za elektroničke medije, planira aktivnosti koje uključuju suce i tužitelje kako bi se analizirala sudska praksa. Što se tiče satire, satira nikad ne bi trebala biti predmet sudskih tužbi. Prepoznaje li društvo satiru ili ne, meni je to stvarno teško procijeniti. No, želimo li graditi demokratsko i slobodno društvo, moramo biti otvoreni i za kritiku i za satiru, i za sve druge oblike propitivanja svih pojava u društvu.

● Jurica Pavičić u navedenom je tekstu pisao o Dušku Mucalu kao intendantu splitskog HNK. Mucalo, blago rečeno, nije imao reference da bi bio idealan kandidat za tu poziciju. Koji su, po vašem mišljenju, ključni kriteriji za funkciju intendanta. Koliko će to regulirati novi Zakon o kazalištima?

- Nećemo ići na izradu novog Zakona o kazalištima, nego na izmjene i dopune postojećeg, u razgovoru s ravnateljima i ostalim djelatnicima kazališta, slušajući njihove probleme. U svim dosadašnjim zakonima - o knjižnicama, muzejima, arhivima, audiovizualnim djelatnostima - išli smo za tim da podižemo standarde i kriterije za imenovanje čelnih osoba. No, ne možete propisati baš sve. Uvijek postoji prostor za ovakvu ili onakvu odluku. Ono što mi kao ministarstvo i ja kao ministrica mogu napraviti u imenovanju kandidata za koje sam osobno nadležna jest da prednost dam onima koji imaju stručne reference, iskustvo u upravljanju i međunarodne kontakte - na taj način šaljem poruku da takve ljude želim na čelu kulturnih institucija.

● Koje su ključne točke novog Zakona o elektroničkim medijima, za dosadašnji ste rekli da ponajviše regulira linearne elektroničke medije?

- Dosadašnji Zakon uopće ne regulira, ili to čini tek minimalno, one usluge koje se sve više konzumiraju, a to su nelinearni sadržaji, sadržaji na zahtjev. Mlađe se generacije dominantno informiraju kroz takve elektroničke kanale i tu postoji potreba da se Zakon osuvremeni, i da se te dobre prakse koje već postoje u europskim državama unesu u naše zakone. U reviziji Zakona u ocjeni koncentracije treba drugačije definirati omjere i uzeti u obzir i nelinearne servise i sadržaje. Zakon će još preciznije definirati pojedine kvote, učvrstit će se kvote za europske sadržaje, ojačat će se uloge regulatora.

● Najavili ste kako će se sankcionirati nedopušteno ponašanje na internetu. Kako odrediti granicu između cenzure i nužnog sankcioniranja?

- Tu je, po mojem mišljenju, bilo dosta nejasnoća u javnosti. S jedne su strane elektronički mediji i portali. Komentare koji često postaju poligon za širenje mržnje i neprimjerene sadržaje obuhvatit će se Zakonom o elektroničkim medijima tako da se još jasnije utvrdi urednička odgovornost. S druge su strane društvene mreže koje su zasad potpuno neregulirane. S obzirom na to da je na tim mrežama povećana prisutnost govora mržnje, ali i dijeljenja svih drugih neprimjerenih sadržaja koji mogu poticati ugroze sustava javnog zdravstva, pozivanja na terorizam i slično, one trebaju preuzeti odgovornost. Ljudi misle kad prate sadržaje na društvenim mrežama da prate medije, no na društvenim mrežama ne postoje ni urednička odgovornost, ni minimalni standardi. Znamo da postoji odljev oglašavanja s klasičnih medija prema društvenim mrežama. Društvene mreže od oglašavanja prikupljaju sve veće prihode i ako mogu za potrebe oglašavanja prilagođavati svoje politike i modele upravljanja, ne vidim razloga zašto to ne bi bilo moguće u slučajevima kada treba zaštititi javnost od distribuiranja neprimjerenih sadržaja. Tu se ne govori o sankcioniranju korisnika, nego onih koji upravljaju mrežama i platformama. Pojedince će se zbog govora mržnje i sličnih kršenja zakona i dalje sankcionirati prema postojećem kaznenom zakonu, prijave će slati policija ili neko drugo tijelo ili pojedinac.

● S Facebooka su nedavno su priopćili kako bi iz rezultata pretraživanja mogli ukloniti sav sadržaj u kojem se agitira protiv cijepljenja...

- Već sada društvene mreže i u Europskoj uniji rade na tome da samoregulacijskim mehanizmom unaprijede svoju otpornost na dijeljenje neprimjerenih sadržaja. Moje je mišljenje da je ta pitanja najbolje prepustiti upravo samoregulaciji, a samo ekstremne situacije regulirati zakonima. Poznato vam je da puno država simultano promišlja koja rješenja primijeniti da se ne ograniči sloboda izražavanja, da se ne ograniče mogućnosti koje pružaju društvene mreže, a da se istovremeno potakne preuzimanje odgovornosti za dijeljenje neprimjerenih sadržaja. Projekt pripreme zakona koordinirat će Ministarstvo pravosuđa u suradnji sa Središnjim državnim uredom za razvoj digitalnog društva.

● Na spomenutoj ste konferenciji za novinare govorili i o novom Zakonu o Hini, odnosno da je riječ o minimalnim izmjenama. Kojima?

- Odnose se na usklađivanja s pravilima o državnim potporama i razdvajanje komercijalnih od javnih prihoda i rashoda.

● Za 2020. godinu planirate i Zakon o HRT-u. U javnosti se mogu čuti mnogi prigovori na političku neutralnost HRT-a kao javnog servisa. Dopušta li dosadašnji zakon previše uplitanja politike i može li se to, prema vašem mišljenju, vidjeti na sadašnjem programu?

- U tadašnjoj Vladi 2010. godine vodila sam izradu Zakona o HRT-u. Zakon je donesen na prijedlog HDZ-a, no konsenzusom svih političkih stranaka. Potom je u doba Vlade premijera Zorana Milanovića 2012. godine izmijenjen bez javne rasprave u jednoj vrlo nedemokratskoj proceduri. Nakon toga je HRT upao u nekoliko kriza upravljanja i procijenili smo da je u ovom trenutku važno osigurati stabilnost kako bi se negativni trendovi zaustavili. Poslovanje HRT-a danas je bolje nego prije dvije, tri ili četiri godine, čemu u prilog govore rezultati i izvješća. No, moramo razmotriti u kojem smjeru ići s revizijom Zakona o HRT-u kako bi se unaprijedio model i približio onom prije izmjena Zakona 2012. godine. Kao Vlada nemamo nikakvu ambiciju uplitati se u samostalnost i uređivačku neovisnost na HRT-u. Važno nam je da HRT ispunjava odredbe ugovora, da pruža javnu uslugu na svim područjima i temama te da se preokrenu negativni trendovi poslovanja.

● No, HRT se percipira kao stranački obojena televizija?

- HRT u informativnom programu daje prostor i poziciji i opoziciji, što je važno za jačanje povjerenja. Percepcija je jedno, podatci su drugo. Uvijek treba gledati podatke, ne nagađati. Dobro je da se trend pada gledanosti i slušanosti zaustavio, što najbolje govori o javnoj percepciji.

● Uistinu, porast gledatelja?

- Da, prema zadnjim podacima koje je iznio HRT, bilježi se dobra gledanost i slušanost pojedinih programa. To, naravno, treba gledati u kontekstu razvoja medijskog tržišta koje je iznimno fragmentirano u odnosu na ono gdje je bilo prije deset ili petnaest godina, kada je postojao puno manji izbor. Sve više se konzumiraju nelinearni sadržaji i sadržaji na zahtjev. Velikim, glomaznim servisima poput HRT-a nije se lako dovoljno brzo prilagođavati novim navikama i očekivanjima publike. Očekujemo da HRT bude puno aktivniji u stvaranju sadržaja i za mlade.

● Ispunjava li HRT trenutačno funkcije javnog servisa kao što su dječji program, dokumentarni program i sl.?

- O tome mišljenje daju Programsko vijeće i Sabor. Daljnjim smanjivanjem operativnih troškova više će se moći ulagati u program i na tome treba raditi.

● Proračun za kulturu povećan je u tri godine na 1,256 milijardi kuna, odnosno 15,4 posto. Koja područja su osjetila poboljšanje, koje su bile vruće zone?

- Najveća su povećanja u područjima u kojima smo povlačili sredstva europskih fondova poput kulturne baštine, dok se sredstvima Europskog socijalnog fonda financiraju različite kulturne i umjetničke djelatnosti u funkciji promicanja socijalne uključenosti. Iz izvornih proračunskih sredstava linearno smo kroz sva područja stvaralaštva povećavali iznos financiranja, za izvedbene, likovne, novomedijske umjetnosti, ali i potpore umjetničkom stvaralaštvu, program poduzetništvo u kulturi, poticanja sudjelovanja u kulturi i razvoja publike i ostale. Ozbiljnih je povećanja bilo u nakladništvu. Bilo je i nekoliko kriznih situacija, kriza u Algoritmu koju smo pomogli amortizirati dodatnim natječajem za poduzetništvo u nakladništvu i knjižarstvu u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta. Sanirali smo i dugovanja koja su opterećivala Hrvatski audiovizualni centar, a datirala su od prije uspostave HAVC-a, pokrili smo sve dugove vezano uz pravo javne posudbe - to su samo neka od područja u kojima je trebalo brzo reagirati.

● Je li to dovoljno novca za kulturu ili ćete tražiti dodatno povećanje iz proračuna sljedeće godine. Taj iznos u postotku nije i dalje na razini onog od prije desetak godina?

- Mi smo rasli i u postotku i u apsolutnom iznosu, to smo si zadali u programu Vlade i svake godine računamo na povećanje proračuna u sklopu mogućnosti. Uvijek je potrebno još novca za kulturu i za to ću se zalagati.

● Iz Domina, Eurokaza i Bloka pobunili su se da su dobili manje novca nego ikad iz budžeta, održan je i protest "Dosta je rezova". Smanjenje financiranja među ostalim ovim institucijama tumačilo se kresanjem budžeta nezavisnoj sceni. Što vi mislite o tome?

- Vrlo konkretno ću vam reći: svaka od tih triju organizacija dobila je značajno više sredstava nego prošle godine, prije svega zato što su im dodijeljena sredstva iz Europskoga socijalnog fonda. Nije bilo rezova, nismo smanjivali sredstva. Te su organizacije korisnici i sredstava institucionalne potpore Zaklade Kultura nova koja se isto tako osiguravaju putem Ministarstva kulture. Inicijativa je na društvenim mrežama objavila analizu koja nije uzela u obzir programska sredstva ustanova pa je iskazala smanjenja koja su neistinita. Nadalje, u analizama se uspoređuje stanje financiranja cijele 2018. godine sa stanjem u siječnju 2019., čime se zanemaruje niz natječaja koji će se tek objaviti. Dovoljno je uzeti naš proračun pa pogledati jer mi sada objavljujemo analize financiranja po područjima. Od 90 milijuna kuna iz Europskog socijalnog fonda 60 milijuna izdvojeno je za izvaninstitucionalnu scenu.

● Kako tumačite proteste onda?

- To morate pitati njih, ali naziv inicijative je pogrešan jer rezova u našem mandatu nije bilo.

● Novi nacrt prijedloga Zakona o obavljanju umjetničkih djelatnosti izazvao je poprilično bure na sceni, primjerice, mnoge je zabrinuo minimalni cenzus od četiri tisuće kuna mjesečno, koje pojedinci moraju zaraditi od svoje primarne djelatnosti na koju su prijavljeni kako bi nastavili dobivati staž i socijalno kao samostalni umjetnici. Hoćete li inzistirati na maksimalnom i na minimalnom cenzusu, i hoće li ta cifra za minimalni cenzus ostati?

- Ministarstvo nije objavilo nacrt zakona jer takav dokument još nije gotov. Netko je po mom mišljenju prilično zlonamjerno radni materijal prikazao kao nacrt i onda pokušao homogenizirati umjetnike protiv bilo kakvog razgovora. O minimalnom i maksimalnom cenzusu tek će se razgovarati. Zakonodavni okvir koji se odnosi na umjetnike treba osuvremeniti. U mom mandatu prvi put su uvedene izravne financijske potpore vizualnim umjetnicima, snižena je stopa PDV-a za isporuke umjetničkih usluga skladatelja, pisaca i umjetnika izvođača, ponovno smo pokrenuli financiranje javne posudbe, ojačali smo projekt poticanja poduzetništva u kulturi gdje mogu aplicirati i samostalni umjetnici, na političkoj smo se razini zalagali vrlo angažirano u Europskim institucijama za usvajanje Direktive o autorskim pravima koja štiti umjetnike. Sve što radimo, radimo da bismo poboljšali status umjetnika. Tako će biti i sa Zakonom. Zakon treba prilagoditi današnjem vremenu, uskladiti ga s nizom propisa o doprinosima te Zakonom o fiskalnoj odgovornosti. Cijeli taj sustav treba osuvremeniti.

● Većina bi se složila da dosadašnji zakon nije dobar, no sporne su neke točke u nacrtu prijedloga novog zakona. Primjerice, spomenuti minimalni cenzus mnogim se autorima čini previsok... ▸

Kroz mjere medijske politike, reviziju zakona te modele sufinanciranja moramo naći način da potaknemo kvalitetno novinarstvo

Ako društvene mreže mogu svoje politike prilagoditi oglašivačima, ne vidim zašto ne mogu i s ciljem zaštite javnosti od neprimjerenih sadržaja

Drago mi je da je potvrđeno kako u HAVC-u nije bilo kriminalnih radnji, što sam i sama tvrdila

- Ovo je tek materijal za raspravu. Očekujemo da nam Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika dostavi sve podatke kojima raspolaže, a koje još nismo dobili. Naravno da ćemo ih potom analizirati i nećemo donositi odluke naprečac.

● Koliko mi se čini, rekli su da je riječ oko 800 umjetnika koji gube prava.

- Neću to komentirati. Ako HZSU ima takve podatke, ne razumijem zašto ih ne dostave Ministarstvu. Ne samo da bi to bilo prirodno, već je to i njihova obaveza. Dostavili su samo jedan dio podataka.

● Ukida li se Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika?

- Ne ukida se. HZSU Ministarstvo financira s 800 tisuća kuna, i to je najveći iznos koji osiguravamo za neku strukovnu udrugu. HZSU je udruga građana, mi je kao ministarstvo niti možemo, niti želimo ukinuti i nadam se da će se kao udruga nastaviti zalagati za bolji status umjetnika. Zakonom planiramo u Ministarstvu kulture preuzeti samo one poslove koji se odnose na priznavanje prava i komunikaciju s mirovinskim i zdravstvenim osiguranjem, a to je pitanje usklađivanja ovog zakona s drugim zakonima o čemu sam ranije govorila.

● Koji su temeljni problemi dosadašnjeg zakona, što je nužno mijenjati?

- Neusklađen je s nizom propisa, to je zapravo kroatizirana verzija zakona iz socijalizma, napisana puno prije naših zakona koji uređuju okvir u kojem danas djeluju umjetnici. Zakon koji je na snazi ne uzima u obzir potrebu da se precizno definira obavljanje umjetničke djelatnost. Usvajanjem novog zakona zaštitit će se umjetnike od ponekad raznolikih interpretacija poreznih i drugih službi što jest, a što nije umjetnička djelatnost. Naš je prijedlog da se i podučavanje umjetničkih disciplina definira kao obavljanje umjetničke djelatnosti. Udruge smo pozvali da nam predlože i dodatne mjere. Predviđamo ustroj Registra samostalnih umjetnika koji će biti povezan s poreznom upravom i zavodima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, što će značajno olakšati ostvarivanje svih prava i smanjiti veliki administrativni teret koji je sada na umjetnicima i na HZSU koja obavlja administrativne poslove. Istodobno, predviđamo mnogo autonomniji način donošenja odluka o umjetnicima koji će ostvariti pravo na uplate doprinosa - predlažemo da u tim povjerenstvima više ne sudjeluju predstavnici Ministarstva ni administracije HZSU, nego isključivo predstavnici umjetničkih udruga, odnosno struke.

● Što mislite o ostavci Daniela Rafaelića na čelnoj poziciji Hrvatskog audiovizualnog centra? Među filmskom se strukom spekulira da je najizgledniji kandidat Chris Marcich. Koje su ključne karakteristike koje će se tražiti kod novog kandidata?

- Rafaelić je preuzeo HAVC u teškom trenutku i dao je veliki doprinos u njegovoj stabilizaciji. Spriječio je da dođe do zastoja u proizvodnji, što je jako važno. Najavio je da u svojoj karijeri ima nove planove. Zahvalna sam na onome što je odradio i želim mu puno uspjeha u budućnosti. Voljela bih da se što više kandidata javi na natječaj, Upravni odbor će razmotriti sve kandidature. Na čelu HAVC-a treba biti osoba koja razumije trendove u filmskoj industriji i u Hrvatskoj i u inozemstvu i koja ima potrebno iskustvo u upravljanju. Nadam se da će se na natječaj javiti upravo takvi kandidati. O tome tko je najbolji odlučit će Upravni odbor.

● Kako komentirate činjenicu da je Hrvoje Hribar u međuvremenu oslobođen svih optužbi?

- Radilo se o prijavama, ne o optužbama. Drago mi je da je potvrđeno što sam i sama govorila, da u HAVC-u nije bilo kriminalnih radnji. Postojale su određene neusklađenosti koje je vidjela revizija i unutar samog HAVC-a, a i u odnosu Ministarstva kulture kao financijera, što smo u protekle dvije godine izmjenom zakona popravili. Nadam se da je pred nama vrijeme kad ćemo govoriti o filmovima, položaju filmskih djelatnika, o promociji hrvatskog filma u svijetu i domaćim kinima.

● Što je, prema vašem mišljenju, najvažnije u novom Zakonu o audiovizualnim djelatnostima? Rumunjska i Poljska nude bolje uvjete za izvoz filmskih usluga. Može li Hrvatska konkurirati, hoće li se i dalje snimati projekti poput "Igre prijestolja"?

- Zakon je u dobar postojeći model unio poboljšanja, u prvom redu ojačali smo ulogu nadzornih tijela. Preciznije smo definirali sukob interesa koji je latentna prijetnja povjerenju u instituciju. U sustav potpora uveli smo videoigre koje dosad nisu bile u zakonu, a iznimno su propulzivan sektor, ojačali smo sustav poticanja za izvoz filmskih usluga za što me pitate i poslali smo jasnu poruku producentima da Hrvatska čvrsto stoji iza tog sustava poticaja. Ta je poruka prepoznata i najave za ovu i iduću godinu govore o povećanom interesu stranih producenata.

● Što će se snimati?

- Ne smijem još otkriti, no riječ je o uistinu velikim projektima. Očekujem da će taj povećani interes rezultirati i konačnom realizacijom projekta gradnje pravog velikog filmskog studija kojim će se upravljati na profesionalan način.

● Nakon prigovora nakladnika ostalo se pri starom modelu otkupa knjiga. Zašto?

- Nije bilo vremena da se postigne dogovor o novom modelu. Zbog toga smo se dogovorili da ćemo ove godine raspisati javni poziv po postojećem modelu i onda se temeljito pripremiti za sljedeću godinu. Tržište knjiga najkompleksnije je, ali i najfragilnije od svih područja kulturnih i kreativnih industrija, pa moramo biti oprezni kada uvodimo bilo kakve promjene. Uskoro će biti objavljen javni poziv iz Europskog fonda za provedbu dijela ciljeva Strategije poticanja čitanja. Razrađujemo nove mjere ili osnažujemo postojeće mjere potpore stvaralaštvu, proizvodnji i distribuciji. Kako bismo sačuvali knjigu i nakladništvo, moramo postići da se u Hrvatskoj izdaje veći broj naslova, ali i da veći postotak građana čita. Pritom je važna i bolja dostupnost knjige, što uključuje postojanje knjižara u svim gradovima. Puno je posla u tom području.

● Kažete da je najfragilnije nakladništvo?

- Bilo je tu dosta udara, od uvođenja PDV-a, do prodaje knjige uz novine kada su cijene jako pale. Nakon urušavanja knjižara u devedesetima, nismo izgradili održiv sustav distribucije. U jednom trenutku radikalno su smanjene potpore Ministarstva, bilježimo pad interesa za knjigu i čitanje zbog konzumiranja novih sadržaja putem novih medija, pao je broj objavljenih naslova u Hrvatskoj, smanjile su se naklade, velik je udio državne potpore, dio nakladnika cijene knjiga i tiraže definira prema očekivanom otkupu Ministarstva, i to je zatvoreni krug. ■